

Länsstyrelsen
Norrbotten

YTTRANDE

1 (3)

Datum
2017-12-18

Diarienummer
500-13802-17

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande över Miljö- och energidepartementets betänkande Miljötillsyn och sanktioner - en tillsyn präglad av ansvar, respekt och enkelhet (SOU 2017:63)

Ert ärendenummer M2017/01714/Me

Bakgrund

Länsstyrelsen i Norrbottens län har beretts möjlighet att lämna synpunkter över Miljö- och energidepartementets betänkande Miljötillsyn och sanktioner - en tillsyn präglad av ansvar, respekt och enkelhet (SOU 2017:63).

Regeringen har tillkallat en särskild utredare med uppgift att se över miljötillsynen och sanktionssystemet i miljöbalken i syfte att optimera resurserna och utveckla genomförandet av tillsynen så att den blir mer enhetlig och effektiv och bidrar till att miljö kvalitetsmålen nås samt att fler miljöbrott upptäcks, utreds och beivras.

Utredningen fokuserar särskilt på behovet av stärkt samverkan mellan myndigheter, en ökad tydlighet och bättre styrning/vägledning av tillsynsmyndigheterna.

Yttrande

Länsstyrelsen kommenterar nedan några delar i utredningen som vi finner särskilt viktiga. Övriga delar av utredningen lämnas utan synpunkter.

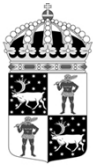
Organisation

Länsstyrelsen delar bilden av att den övergripande organisationen av tillsynsarbetet inte bör ändras.

Den nuvarande organisationen ger en bra grund för att de förutsättningar regeringen angivit i propositionen till miljöbalken ska kunna komma på plats och att tillsynsmyndigheterna stärks enligt utredningen i tillräcklig grad genom de förslag på förändringar som utredningen föreslår.

Tillsynsbegreppet

Länsstyrelsen tillstyrker att tillsynsbegreppet definieras enligt utredningens förslag och begränsas till att avse främjande och kontrollerande åtgärder som riktar sig direkt till den som vidtar en åtgärd eller bedriver en verksamhet.

Fördelning av ansvaret för tillsyn

Utredningen bedömer att inga förändringar i fördelning av ansvaret för tillsyn behöver ske för närvarande. Länsstyrelsen delar i stort utredningens slutsatser men ser att det inom förorenade områden är mycket angeläget att fördelningen av tillsynsansvaret blir mer ändamålsenligt och tydligt. Naturvårdsverket och Länsstyrelserna, så som utredningen föreslår, bör snarast ges i uppdrag att utreda tillsynsansvaret för nedlagda verksamheter eftersom dagens otydligheter kan leda till bristande effektivitet samt påverka vilken kompetensförsörjning som de olika myndigheterna ska ha.

Länsstyrelsen tillstyrker möjligheten att tillsyn kan överlåtas uppåt, d.v.s. från kommun till länsstyrelse, under vissa förutsättningar.

Samverkan för en mer effektiv och enhetlig tillsyn

Länsstyrelsen tillstyrker att naturvårdsverket får ett samordningsansvar för miljötillsynen.

Utredningen menar att det vore värdefullt om de centrala myndigheterna tar initiativ till en överenskommelse mellan den centrala myndigheten och länsstyrelsen om hur vägledningen ska gå till inom ett särskilt område. Länsstyrelsen är positiv till det förslaget och anser att det är ett arbetssätt som bör kunna utvecklas.

En uppgift inom tillsynsvägledningen är att samordna tillsynen, och det är en uppgift länsstyrelsen kan bistå med oavsett vilken sorts tillsyn det gäller. Det kan ske genom att länsstyrelsen anordnar tillsynskampanjer, tillhandahåller mötesplatser kommuner emellan, t.ex. samarbetsytor på internet. Goda exempel och diskussioner med en grannkommun kan mycket väl ersätta vägledning från en länsstyrelse. En sådan samverkan sker med fördel inom ramen för regional miljösamverkan.

De regionala samverkansorganen kan ses både som ett komplement till länsstyrelsens ordinarie tillsynsvägledning och som en plattform för det behov av samverkan och utbyte av goda exempel som finns mellan kommunerna.

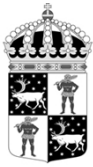
Länsstyrelsen ställer sig försiktigt positiv till förslaget om att länsstyrelserna ska få i uppdrag att utse en förhandlingsperson som ska verka för ökad mellankommunal samverkan. En sådan roll bör i sådana fall samordnas med förslagen angående livsmedelskontrollen som beskrivs i Statskontorets rapport Stärkt livsmedelskontroll genom ökad kommunal samverkan (2017:9).

Bättre stöd från tillsynsvägläddande myndigheter

Länsstyrelsen tillstyrker framtagandet av en nationell tillsynsstrategi.

Möjlighet att ingripa mot en kommun som inte sköter sitt tillsynsuppdrag

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att införa en bestämmelse i miljötillsynsförordningen som ger länsstyrelsen befogenhet att förelägga en kommun att avhjälpa de brister som gör att de inte uppfyller de skyldigheter som följer av

tillsynsuppdraget. Så som utredningen lyfter fram är det också nödvändigt att det tydliggörs vilka krav tillsynsmyndigheten har att följa.

Förbättrad uppföljning och utvärdering

Länsstyrelsen håller med utredningen om att det är viktigt med en förbättrad uppföljning och utvärdering. Länsstyrelsen anser att principerna för uppföljning bör vara likartade och att uppföljningen måste samordnas. Ett av syftena med en förbättrad uppföljning och utvärdering måste vara få underlag för en förbättrad tillsynsstrategi. Länsstyrelsen tillstyrker förslagen om uppföljning av kommunernas tillsyn.

Finansiering

Länsstyrelsen tillstyrker de skrivningar och förslag som förs fram angående finansiering av miljöbalktillsynen och då särskilt länsstyrelsernas tillsyn. Det är mycket viktigt att det är samma förutsättningar för finansiering av tillsynen oavsett om den bedrivs av länsstyrelse eller kommun och därför måste man gå vidare med en mycket tydligare koppling mellan kostnader och intäkter för länsstyrelserna.

Vidare måste medel för tillsynsvägledning avsättas särskilt och öka jämfört med dagens nivå eftersom det är en av grundbultarna för att systemet med den decentraliserade tillsynen ska fungera i landet. Länsstyrelsen vill även betona att samverkan också är resurskrävande och att detta kommer att medföra ett ökat resursbehov jämfört med idag och att detta behov kommer att kvarstå över tid.

Straffbestämmelser – ett nytt kapitel 29 i miljöbalken

Länsstyrelsen tillstyrker en översyn av kap. 29 såsom utredningen föreslår. En ny statlig utredning, en miljöstraffrättsutredning, bör tillsättas som får i uppdrag att se över hela 29 kap. miljöbalken i syfte att skapa ett effektivt, proportionerligt och ekvivalent sanktionssystem.

Kompetens i domstolarna för hantering av miljöbrottsmål

Länsstyrelsen tillstyrker att mark- och miljödomstolar övertar miljöbrottsmål. Länsstyrelsen vill dock peka på att domsområdet för Mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt omfattar för närvarande bland annat Norrbottens län. Med hänsyn till det stora avståndet mellan Umeå och i vart fall ansemliga delar av Norrbotten anser länsstyrelsen att det vore önskvärt att mark- och miljödomstolen – åtminstone i de fall då videokonferens av någon anledning inte bedöms vara lämplig – även vid sin eventuella framtida prövning av miljöbrottsmål ofta håller sammanträde för huvudförhandling utanför kansliorten.

De som deltagit i ärendet

I detta ärende har landshövding Sven-Erik Österberg beslutat efter föredragning av enhetschef Anna-Carin Ohlsson.